

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Shod v Spod. Logatcu.

Dasi je vreme prav zelo nagajalo, se je tudi ta po »Slovenskem društvu« sklicani shod prav dobro obnesel. Radi dežja se ni zborovalo pod milim nebom nego v sobah Petričeve gostilne, kjer se je udeležnikov vse gnetlo. Zbora se je vdeležilo nad 300 volilcev, posebno nas je veselila izdatna udeležba iz Rovt, kjer bode klerikalcem kmalu odklenalo.

Z vsklikom volil se je na predlog dr. Tavčarja predsednikom shoda Spodnje logaški župan Mullej. Na to sta govorila dr. Kušar in dr. Tavčar. Oba govora sprejeta sta bila z burno pohvalo.

Govor dr. Kušarja:

Dragi rojaki! »Kaj pa je tebe treba bilo?« — Tako vskliknil je vsak razsoden človek, ko je prvič čul, da hoče klerikalna stranka osrečiti slovenski narod z gospodarsko organizacijo. Pa se je tudi opravičeno začudil vsak nad tem klerikalnim podjetjem, kajti kaplani s birtohom, pomerjajoči modrece in nudeči špecerijsko blago na prodaj, to je bilo pri nas do takrat nekaj celo neznanega. (Smeh.) In ravno tako se je vsak začudil, ko je slišal, da hočejo v svrhu gospodarske organizacije ustanoviti poleg konsumov vse polno raznovrstnih posojilnic po raznovrstnih sistemih z omejenim in neomejenim poroštvo, kjer bodo vodili knjige in račune kaplani in župniki, mesto da bi nam oznanjevali besedo božjo. (Pritrjevanje.) — Temu se je bilo tembolj začuditi, ker znan je še izrek nekega kranjskega škofa, ki je dejal, da napačni cerkveni računi ne morejo biti zadržek za nebesa. (Smeh.)

In tako so se ljudje čudé povpraševali po tej klerikalni organizaciji ter ugi bali, kaj je rodilo njeno potrebo, kako bo njeno delovanje in kak bo njen konec.

Klerikalci pa, ki sploh niso nikdar v zadregi za izgovore, so takoj na kratko odgovorili, da hočejo z gospodarsko organizacijo rešiti kmeta in pa malega obrtnika iz liberalnih krempljev.

Tako so odgovorili ljudje, katerim je ljubezen do blaznjega deveta briga in ki za blagor kmeta in malega obrtnika ravno toliko porajajo, kakor vrana za brod, kadar preko Save leti. (Burno ploskanje.)

In ta gospodarska organizacija nima z gospodarstvom ničesar opraviti, pač pa z gospodarstvom klerikalne stranke, ker ista ni gospodarska, nego bojna organizacija, ustanovljena v to svrhu, da bi klerikalna stranka dobila prevlado v kranjski deželi. (Res je!)

Od nekdanje je bilo tako in bode vedno tako, da se mora trgovina in obrt prosto gibati in razvijati, če hoče, da se razcvita in zdrava ohrani. Trgovina in obrt ne potrebuje varuštva, najmanj pa varuštva naših duhovnikov, ki spadajo v cerkev, o knjigovodstvu, računih, o trgovini in obrti sploh pa ničesar ne razumejo. — Da je temu tako, uči nas zgodovina starih Fenicianov, zgodovina staroslavni Benetk itd. Prostost je pogoj razvitka trgovine in obrti in kadar je trgovski in obrtni stan krepak in zdrav, je postavljen vir napredku, iz kojega raste narodovo blagostanje. In če je trgovski in obrtni stan čil in krepak, ima od tega svojo korist tudi naš kmet, ker more svoje pridelke na koristen način v denar spraviti. Zaprt pa je kmetu pot do koristnega razpečavanja prirodnih pridelkov, ako je prosti trgovini in obrti podvezana žila s konsumnimi in gospodarskimi klerikalnimi društvi, kajti vsa ta klerikalna društva teže po monopolizaciji, kakor klerikalizem in mrtva roka že od nekdanj skušajo vse dejanje in nehanje na svetu spraviti v svoj monopol.

Kakor rečeno, zdrava trgovina in čila obrt rodi napredek, napredek pa rodi svobodo in prosveto.

Svoboda pa je klerikalcem trn v peti, ker vedo, da pronikne svoboda iz mest in

trgov, iz trgovskega in obrtnega stanu skoraj tudi med kmetstvo ljudstvo, koje, vzbudivši se iz svojega mrtvila, ne bode več izpustilo svobode iz rok in se ne bode dalo več klerikalizmu na uzdi voditi. (Pritrjevanje.) Kakor hitro se pa to zgodi, potem pa tudi usahnejo tisti nešteti viri, iz katerih pritaka še dandanes toliko bogastva in denarja v mrtvo roko.

In da-si je naš Zveličar izrekel pravilo, da »moje kraljestvo ni tega sveta« in da-si je učil večno lepi nauk: »ljubite se med saboj, kakor sem jaz vas ljubil« — vkljub vsemu temu se je izdalo geslo: da je trgovca in obrtnika ubiti s konsumnimi in gospodarskimi društvi in to radi tega, ker je liberalen in vsled tega trdna ovira zasužnjenju kmetijskega stanu. (Pritrjevanje.)

Kakor gobe po jesenskem dežju so rastle na vseh koncih in krajih razni konsumi iz kranjske zemlje in glejte čudo, ki pa moje prejšnje trditve dokazuje, ravno le v takih krajih, kjer so se nahajali priljubljeni liberalni trgovci in obrtniki. Konsume so podpirale klerikalne posojilnice in tako se je pobijala liberalna trgovina in obrt prav sistematično. Žalibog, je imelo to pobijanje po nekod tudi vspeh, trgovci so zapirali svoje prodajalne, obrtniki so šli v nič, v konsumih pa se je prodajal tirolski petijot, staro preležano blago in pa ničvredna žlindra. (Smeh.)

Človek bi mislil, da je pogin liberalnih trgovcev in obrtnikov imel na drugi strani zboljšanje kmetijskega stanu za posledico, ker se je križem slovenskega sveta prerokovalo kmetu nebesa že na tem svetu, če pomaga liberalnega trgovca ubijati. Toda kaj še!

Predvsem se je kmet privadil bolj in bolj pijančevanja, ker je v konsumih dobival za majhen denar veliko mero petijota, dočim je gostilničar s pristnim vinom bil brez gostov. Pijančevanje rodi lahkomišelnost, slednja pa nemarnost v gospodarstvu. Mesto da bi kmet ostajal pri delu, pohajal je konsume in si s petijotom tolažil svoje gospodarske skrbi — doma je pa šlo gospodarstvo pod nič. (Pritrjevanje.) Toda kmetu je treba pomagati, so dejali klerikalni gospodje in pomagali so mu temeljito, tako temeljito, da se v zadnjih letih vkljub novi postavi, ki obrača posebno skrb na kmetstva poslasta, eksekucije le množe in množe.

Kajti v petijotu utopljenemu kmetu bilo je treba pomagati, ker bi se bil sicer za liberalce spleteni bič nazaj obrnil, in pomagali so mu z raznovrstnimi posojilnicami, kjer je v dolgeh zakopani gospodar dobil pomoči. Seveda, če je hotel biti kmet deležen te pomoči, moral je pred vsem pristopiti zadrugi kot član, to se pravi, jamčiti je moral neomejeno z vsem svojim premoženjem za svoje in za tuje dolgove. Pa to ni bilo dovolj, trebalo je več žrtve. Ker je bilo njegovo posestvo premalo varno, pripeljati je moral enega ali dva poroka, ki sta, ne da bi kaj od tega imela, zopet jamčila z vsem svojim imetjem za tuje dolgove.

Tako je kmet s svojim zemljiščem vedno bolj in bolj lezel v dolgove. (Res je!)

In prišel je čas, ko so bila zemljišča že preobremenjena in ko je kmetu žugal kant. V tistem času pa je tudi prišel v deželo volilni boj in treba je bilo ubožanega kmeta še bolj trdno prikleniti v klerikalni jarem, ker sicer bi ostal klerikalni politični voz v blatu. In tedaj so si izmislili naši maziljeni in nemaziljeni klerikalni ljudski prijatelji novo mrežo. Izmislili so si osebni kredit za kmeta, to je nekaj, česar naš kmet prej do malega niti poznal ni. Svoj čas je delal naš kmet tudi dolgove, ker so ga huda leta in slabe letine v to prisilile, delal je pa dolga toliko, kolikor ga je njegovo zemljišče po pameti prineslo. Sedaj se je pa stvar premenila. Posestvo prezadolženo ni dajalo kmetu več kredita. Toda kmeta je bilo treba držati, sicer gredó volitve k vragu. (Smeh.) In dali so mu osebni kredit, ki se je kmetu sam na sebi dopadel, češ, do grla sem v vodi, pa mi gospodje le še upajo. Toda kako so mu upali! Znani so

slučaji takega osebnega kredita predobro. Prvi je potreboval denarja, pa je pripeljal drugega in tretjega, ki sta pa bila oba v sličnem revnem položaju. Toda bila sta dva poroka in denar se je dobil. Sedaj je pa drugi potreboval sam denarja, pa je pripeljal prvega in tretjega kot poroka in denar se je zopet dobil. In tako je tretji napravil, prvi in drugi sta mu bila poroka, pa se je zopet dobil denar. Tako so bili trije dolžniki vsak za se, ob enem pa tudi drug drugemu poroki. Na ta način je šla stvar od sosedo do sosedo in pri volitvah je zavpila klerikalna stranka: zmaga je naša! Doma je pa kmet sedel na razvalinah svoje sreče in ni bilo dolgo, pa je zapel boben. Kdor ima oči, ta vidi in vidi lahko vsak dan, da so te besede resnične.

Take klerikalne posojilnice pa se ustanavljajo najraje tam, kjer so stare realne hranilnice in posojilnice, kjer je dobival kmet denar po ceni in le proti pametnemu varstvu, kajti bili so ti zavodi v rokah poštenih naprednih mož, katere je treba po znanem ožlindranem receptu uničiti. V malih krajih kar po dva denarna zavoda, je samo ob sebi nespametno, ker je nepotrebno.

Pa so dejali, da bi ljudstvo preslepili, liberalci te odirajo, pri nas dobiš denar na osebni kredit, kolikor češ, da si le naš in da le pripelješ poroke. In kmet se jim je zapisal s kožo in kostjo in šel po poroke; toda znano je po deželi, da je treba tako poroštvo kupiti, da se je dalo časih kar po več desetakov za to, da je šel porok za koga drugega v malin.

Tako je prišlo sicer nekaj denarja med ljudi, prava sreča pa to zanje ni bila, ker dolgove je treba vračati. Kadar pa napoči dan plačila, se začne tla majati posameznikom in če posameznik pade, pade in zagrmí na kup tudi celota. In to ni samo prorokovanje, to je danes, žalibog, že gola istina. Imamo že konsume in klerikalne posojilnice v konkurzu in v likvidaciji. Poglejte le prosulo »vinogradiško društvo« na Glincah pri Ljubljani, kjer so toliko časa »pristno« vino točili in se s finančno oblastjo kregali, da je potekla zadnja kaplja; pogledajte le v Poljane nad Škofjokloko, kjer tekajo gospodje in kmetiči po svojih brdih za zgubljenimi tisočaki, pogledajte okolu sebe po celi Kranjski in videli bomo, da v tej gospodarski organizaciji na vseh koncih in krajih poka, račun plačati bo pa moral zapeljani, nevedni kmet. Pomagal je pobijati naprednega trgovca in obrtnika, pri tem pa je pačel sam v jamo, iz katere ga njegovi klerikalni osrečevalci nikdar izvleči ne morejo in ga tudi ne marajo, ker nimajo srca za narod, ampak le za sebe in za svoje gospodarstvo. (Ploskanje.)

In tako po vsej pravici in iz svobodne svoje duše vskliknemo, videči to nesrečno klerikalno organizacijo: »Kaj pa je tebe treba bilo!«

Pri vsem tem nas pa le tolaži sveto-pisemski ošak Gamaliel, rekoč: »Če je stvar od Boga, bo obstala, če pa ni, bo pa propadla.«

In jaz rečem, ta klerikalna gospodarska organizacija ni od Boga in vsled tega mora propasti: dal pa Bog, da bi kmalu propadla, ker boljša je nagla smrt, nego dolga bolezen! (Ploskanje.)

Govor dr. Tavčarja:

Ljubi prijatelji! Zadnje nedelo imeli so naši klerikalci lep dan! Zbrali so se na Čatežu pod Zaplalom, in spraznili so svoje mošnjičke, v katerih pa ni bilo kaj posebno drobiža. (Smeh.) Govoril je najprej gosp. dr. Schweitzer, jeden najdalgočasnejših ljudi, kar jih je Bog kdaj ustvaril. Kadar ta človek spregovori, kar vidite, kako mu biče in loček poganja iz mošžgan. (Smeh.) Prišel je na ta shod tudi dr. Lampe, imeniten tonzuriran arestant, pravi kinč ljubljanskega Zabjeka, vzor današnjega duhovnika, ki išče vrat do nebes po stezah ljubljanskih ječ! (Buren smeh.) Prišel je tudi župnik Jančigaj, ki je nekdanj mlade ciganke po javnih stezah pobiral, ter jih odgajal za Marijine device,

kar je menda posebno prijetno delo. Torej ti možaki so zborovali na Čatežu pod Zaplalom, in zbrali so okrog sebe kakih 150 tako imenovanih katoliških mož, ki so žaganje, katero so jim Schweitzer, Lampe in Jančigaj trosili, zobali, kakor bi bila to prava svetopisemska mana. Sprejeli so tudi resolucijo, s katero odobrujejo dr. Schweitzerja in njegovih tovarišev nastop v deželnem zboru. To so torej pravi, klerikalni možički, ki so zadnje nedelje na Čatežu pod Zaplalom zborovali, odobrujejo obstrukcijo, s katero je dr. Šusteršič onemogočil koristno delovanje našega deželnega zbora! No, takemu sklepu se jaz čisto nič ne čudim, ker vem, da kmetje pod Zaplalom niti vedeli niso, za kaj pravzaprav glasujejo, in prepričan sem, da bi bili ravno ti kmetje, če je široki Jančigaj zahteval, da morejo Doberniški farani vsako leto dr. Šusteršiča par neskuhanih starih škorenj brez vsake zabele pojesti, tudi za kaj takega z velikim navdušenjem glasovali! (Smeh.)

Radi tega bi ne bilo vredno, da bi samo jedno besedico izgubljal o čatežkem shodu. Bilo je pač tako, kakor na vsakem takem shodu. Lampe in Schweitzer priglasila sta na sejmšče trumo klerikalnih ovnov, in ti so kar od samega veselja bleketali, ker so jih podili — v mesnico! (Smeh.)

Vredno pa je vse jedno, da se spominjamo čatežkega shoda, ker se je na njem nekaj prav čudnega pripetilo. V svetem pismu je živél, kakor vam znano, prerok Bileam. In nekega dne je zajahal svojega osliča in podal se je na deželo, v namenu, da bi nekoga prav pošteno preklel. Ko pa je prišel na mesto, kjer je mislil kleti, obdal ga je duh Gospodov, in mesto da bi njegova usta spregovorila kletev, morala so spregovoriti blagoslov. Takega proroka Bileama igral je na shodu čatežkem znani naš prijatelj, dekan Nagode iz Trebnega. Nekdaj, ko smo zborovali v Trebnem, prišla je tudi ta duhovna posoda na shod, ali poprej se je napil sladkega vina tako močno, da je sredi svojih somišljenikov stal, kakor da bi ne bilo niti kaplje življenja v njem, prav kakor Lotova žena, katero je bil Bog svoj čas spremenil v steber soli. (Smeh.) In debelo je gledal, prav kakor bi 10000 muh videl v svoji juhi. (Smeh.) Spregovoriti takrat ni mogel, in zategadelj v Trebnem tudi nič govoril ni. Kakor Lotova žena stal je sredi svojih kozličkov, in podoben je bil človeku, ki je požrl debelo in trdo železno štango, ki potem od njega iti noče. (Smeh.) Na Čatežu pa se je tehant Nagode zdramil in govoril je tudi. In govoril je o politiki v naši deželi. In dejal je: V politiki je takole: na eni strani velikanska večina pametnih, ki so mirni, na drugi pa nekaj zabavljacev, ki hočejo vse druge strahovati. S temi besedami je dekan Nagode čisto resnično slikal razmere v naši deželi; sicer je mož mislil, da preklinja s tem nas naprednjake; v istini pa se mu je pripetilo nekaj takega, kar se je pripetilo Bileamu in njegovemu oslu: mož je preklinjal tistega, kojega je hotel blagosloviti, in blagoslovil je tistega, katerega je hotel prekleti! Preklel pa je dr. Šusteršiča in njegovo obstrukcijo, a blagoslovil je nas naprednjake, ki mu kakor par centov težak kamen v želodcu ležimo. (Smeh.)

Dekan Nagode pravi, da je v naši politiki tako, da se nahaja na jedni strani velikanska večina pametnih in mirnih ljudi! To do zadnje pike podpisemo! Pametne ljudi je iskal dekan Nagode, in mirnih ljudi je iskal ta gospod! Vse se dandanes suče okrog našega deželnega zbora. In sedaj pogledajmo, kje so se nahajali v našem deželnem zboru pametni in mirni ljudje! Na eni strani so stali napredni poslanci. Ti so bili mirni, niso kričali, niso zabavljali, in niso drugega zahtevali, kakor, da naj deželni zbor mirno in spodobno deluje. Zahtevali so samo to, da naj deželni zbor, kakor vsako leto prej, resno v pretres vzame vsa vprašanja, ki

se v prvi vrsti tičejo našega kmetijskega ljudstva. (Pritrjevanje.) Rečite, kar hočete, naš deželni zbor je bil posebno zadnje čase nekaka zbornica, v kateri je vsak poslanec imel glavno in prvo skrb, kako bi v teh težavnih časih vsaj za silo pomagali vlogemu našemu kmetu. Zategadelj smo z veseljem podpirali koristne vodovode, kjer smo mogli; zategadelj smo gradili deželne ceste, kjer smo mogli, zategadelj smo prekladali klanec, kjer smo mogli, podpirali smo trtorejo v deželi, kakor smo mogli, podpirali smo živinorejo v deželi, kakor smo mogli, in podpirali smo našo ljubljeno kmetijsko družbo, kakor smo mogli. (Pritrjevanje.) In tudi v zadnji deželni zbor smo prišli z najresnejšo voljo, in najtrdnjšim namenom, da podpiramo koristne vodovode, da popolnimo deželne ceste, da prelagamo klanec in da gradimo nove ceste, da podpiramo trtorejo v deželi, da podpiramo živinorejo v deželi, in da podpiramo našo ljubljeno kmetijsko družbo. Taki smo prišli v deželni zbor. Prav za prav smo zastopniki mest in trgov, a v zbornico smo prišli, kakor da smo zastopniki kmetijskega ljudstva! In bili smo tega ljudstva pravi pa tudi njega edini zastopniki! Bili smo miroljubni zastopniki, in pristna in žametna pamet stala je nam ob strani! In da je nas oče Nagode s Trebnjega videl, moral bi bil nam pripoznati, da je na naši strani velikanška večina pametnih in mirnih ljudi! (Ploskanje.)

Nam nasproti pa so stali tako imenovani katoliški poslanci: to so možje, ki na videz katoličanstvo zobljejo, kakor črešnje, ki pa od sebe nič katoliškega ne dajo. (Smeh.) Na nje veljajo besede dekana Nagodeta: na drugi strani je nekaj malo zabavljavev, ki hočejo vse druge strahovati!

Hoteli so napredno večino strahovati, in zatorej so začeli v zbornici razsajati. Dr. Brejce je tolkel na boben, dr. Schweitzer je piskal na konjička, dr. Šusteršič je tulil, vaš poslanec Drobnič razbijal je tintnike; dr. Krek je debelo gledal morda radi obstrukcije, morda pa tudi radi tega, ker se mu je v mehurju voda zapirala. (Smeh.) Vse skupaj je krulilo in krulilo, kakor poln svinjak lačnih mladih prešičkov! (Smeh.) To, dragi prijatelji, imenujejo naši tako imenovani katoliški poslanci obstrukcijo, in po deželi sedaj hodijo okrog in se delajo, kakor bi bili s svojo obstrukcijo, bog ve kaj, novega iznašli; kar pa ni res, ker v naši deželi je že od nekdaj poznal obstrukcijo vsak svinjak, v katerem so se nahajali lačni mladi prešički! (Viharno pritrdjevanje.)

Naši katoliški poslanci pa hodijo sedaj po deželi okrog, kakor da bi bili z obstrukcijo ne samo nekaj novega, temveč tudi nekaj pametnega iznašli. Sedaj, spoštovani zborovalci, si pa malo ogledimo pamet, katera tiči v Šusteršičevi obstrukciji. Če bode sedaj, kmetje, hoteli kje napraviti prepotrebni vodovod ter bode stopili pred deželni zbor, da bi vas, kakor že mnoge druge, primerno podpiral, — vprašam vas, ali se vam bo zdelo pametno, ako bo stopil dr. Brejce pred vas, pa vam bo odgovoril: »podporo vam je snedla moja obstrukcija, da pa ne obupate, vzemite tu mali moj bobenček, ki je pri obstrukciji v deželnem zboru tako slavno sodeloval!« (Smeh.) In če bode hoteli kje kak klanec preložiti, ali se vam bo zdelo pametno, če bo stopil pred vas dr. Schweitzer, pa vam bo tako-le spregovoril: »deželno podporo snedla vam je moja obstrukcija; pa to nič ne dene, glavni konjički so v naši deželi sedaj tisti, ki zadej piskajo? Za te konjičke pa je tako vse jedno, je li na cestah kaj klanec ali ne!« (Smeh.)

In če bi vi pred svojega poslanca Drobniča, ki sicer ni doktor svetega pisma, ki pa je vendar velika luč — pri svojih kravah v hlevu namreč, če bi torej vi pred tega svojega poslanca stopili, češ pridobi nam kako podporo, da se bo to ali ono napravilo, ali se vam bo pametno zdelo, če bo omenjeni katoliški poslanec poglobil težak tintnik, pa ga vam trenil v obraz z besedami: Tu imate podporo! Sedaj tudi veste, kako koristna je katoliška naša obstrukcija! (Ploskanje.)

Iz vsega tega, dragi prijatelji, sedaj jasno vidite, da v katoliški obstrukciji v naši deželni zbornici ni tičalo niti najdrobnejše zrnce pameti. In prav ima tehat v Trebnjem, ki primerja dr. Šusteršičevo obstrukcijo s pijano družbo, v kateri se nahaja malo zabavljavev, ki hočejo s kričanjem in praznim upitjem vse druge strahovati. Oče Nagode bi jo pa še bolj pogodil, ki bil v svojiprimeri še dostavil: hočejo sicer vse druge strahovati, ali ustrahovati pa ne bodo nikogar, najmanj na napredno našo stranko! (Pritrjevanje.) Zakaj ne? Za to, ker je obstrukcija nekaka otročja neumnost, s katero se sploh nikjer ničesar stalnega doseči ne da. In kaj naj dosežejo obstrukcionisti pri nas?

Kaj hoče naša katoliška stranka doseči s svojo brezglavno obstrukcijo? Dobrega nič, kvečjemu bo dosegla to, da

priprosti narod podivja in posurovi, če vidi, kake vzgledu mu dajejo možje, o katerih mu duhovniki dan za dnevom pripovedujejo, da so pravi cvet katoličanstva, da so takorekoč v deželi jedini, ki hodijo za Kristusom. Če pravijo duhovniki: dr. Šusteršič je jedini, ki hodi pravo pot za Kristusom v deželi, kaj si naj misli potem priprosti človek o vsem tem, ako čuje kričanje in tuljenje dr. Šusteršiča iz deželnega zbora? (Pritrjevanje.) Bati se je, da dr. Šusteršičev izgled pokvari najboljše kmetijske glave! Le prenesimo to obstrukcijo na navadno življenje! Ako se kdo s sitno svojo ženo prepira in jo časih tudi malo nakleplje, ga ne bode smeli nič več opominjati, češ, nikar ne tepi svoje žene, ker to ni krščansko. Hladnokrvno vam bo mož smel odgovoriti: Kaj to vas briga, to je moja katoliška obstrukcija; če je dopustna v deželnem zboru, zakaj bi v moji hiši dopustna ne bila? (Smeh.)

Če bo čakal ropar ob poti na nas ter nam s polenom v roki vzel zadnji denar iz žepa, ga niti sodniki naznaniti ne bomo smeli. Po izgledu dr. Šusteršiča se bo vspešno takole branil: To je moja katoliška obstrukcija! Česmedr. Šusteršič v deželnem zboru s silo vzeti, kar se mu z lepone da, čemu bi jaz za plotom ne smel čakati ter s silo vzeti, kar se mi z lepone da? (Smeh.)

In ako bo stal pred sodniki fant, ki je komu glavo razklal, ga sodniki skoraj obsoditi ne bodo mogli, ker opravičeno se bo smel zagovarjati takole: Čemu me bodeš obsojali, ker nisem družega počenjal, nego to, kar se imenuje katoliška obstrukcija. Saj sta Šusteršič in Drobnič v deželnem zboru tudi hotela glave razbijati, pa ju nikdo ni zaprl! (Smeh.)

Menim, da ni treba še kaj več izgledov naštevati. Kot pametni možje sprevidite sami, da je katoliška obstrukcija v deželnem zboru največja prismodarija, katero so kdaj izlegli dr. Šusteršič in prismojeni njegovi prijatelji. (Ploskanje.) Za priprosto ljudstvo pa je nevarna, ker je izrasla iz tistih živalskih nagibov, katerih ima vsak človek nekaj v sebi. (Pritrjevanje.) Načelo obstrukcije obseženo je v besedah: vzemi s silo, kar se ti z lepone da! Sedaj pa pomislite, kakega pomena je to, če po deželi katoliški duhovniki neprestano hvalisajo in v nebo kujejo dr. Šusteršičevo obstrukcijo kot največje katoliško dejanje, katero smo kdaj v naši deželi doživeli. Sedaj pomislite, kake nasledke mora med priprostim ljudstvom roditi, če mu dušni pastirji teden za tednom na ušesa trobijo: obstrukcija je dopustna, to se pravi, naukom katoliške vere nikakor ne nasprotuje, če s silo vzameš, kar ti z lepone dajo! Ali se bode čudili, prijatelji, če bo končno priprosti naš narod hotel vse s silo imeti, kar se mu z lepone da! Take želje se med narodom prav hitro vzbude, in načela, ki so v obstrukciji obsežena, priprostega človega prav hitro privodijo na stezo, kjer ne bode več razločeval med tem, kar je njegovo, in onim, kar ni njegovo. (Pritrjevanje.)

Obstrukcija je, kakor vidite, igrača, pa lahko postane nevarna igrača! Sploh se sme katoliški politiki v deželi očitati, da z obstrukcijo, kakor s celim svojim postopanjem hujška razvzema tiste sloje našega ljudstva, ki nimajo premoženja, ki si morajo z delom svojih rok težko služiti svoj kruh, ki imajo na zemlji slabo in nezadovoljno življenje, — proti tistim slojem tega ljudstva, ki imajo malo premoženja, ki so posestniki, trgovci ali kaj takega, ki si pa vzlic temu vsi v potu svojega obraza pridobivajo vsakdanje resno potrebe. Če stvar bolj natančno ogledamo: hujškajo naši klerikalci reveža proti revežu, kar se mi ravno vidi, da je velika neslanost, če naša katoliška stranka govori o kapitalistih v deželi in da tem kapitalistom napoveduje boj do krvi! (Pritrjevanje.) Na shodu v Žireh je dr. Krek svojim poslušalcem, večinoma ženskam in otrokom, ponosno pripovedoval, da bosta končno na Kranjskem samo dve stranki: na eni strani socialno-demokratska delavska stranka, na drugi strani pa krščansko-socialna delavska stranka, katera pa bode s pomočjo Boga socialne demokrate razdrobila, tako da bo na vse zadnje absolutni gospodar v deželi krščansko-socialna stranka! Spoštovani možje, jaz nisem sovražnik delavskih stanov, jaz jim privoščim gotovo veljavo v javnem življenju. Ali v naši deželi govoriti o tem, da je delavstvo tisti stan, ki po svojem pomenu stoji nad vsemi drugimi stanovi, to pa se mi vidi jako nespametno, posebno še za kmečke razmere. (Živahno pritrdjevanje.) Resnica je, glavni stebel v naši deželi so posestniki, bodisi trgovci, bodisi lastniki zemljišč, ti vzdržujejo deželo in jo bodo vsekdar vzdrževali. (Odobranje.) Vi sami pa najbolj veste, da, četudi ste trgovci ali zemljiški posestniki, prav težko živite, in da z naporom vseh močij dobite tisto malo go-

spodarskega zraha, da morete sploh živeti! Če sedaj pravi dr. Krek: delavci, vi ste prvi, vam gre splošna volilna pravica, vi bodeš s pomočjo božjo svoj čas dobili celo deželo v roke — menim da stemb vam kmetovalcem prav slabo služi! To pretirano naglašanje pomena delavskih slojev, to zanašanje socialnega vprašanja med delavce na kmetih bo postalo za vas kmetovalce prava nesreča! Že sedaj gine kmet na tem, da mu je težko dobiti delavca, da ga plačuje že sedaj tako drago, da dela prav za prav za svoje posledice, kako pa naj shaja potem kadar bo našega kmetijskega delavca dr. Krek nahujskal tako zelo, da bo hotel svojemu gospodarju iztisniti zadnjo kapljo krvi?! (Burno pritrdjevanje.) Če bodo klerikalci tako hujskali, pridejo kmalu časi, ko se privadijo tudi vaši hlapci, vaši posli — obstrukcije proti gospodarjem in gospodinjam! Potem bi pa rad vedel, kaj naj reši našega kmeta! Blagoslov naših sitih kaplanov gotovo ne! In s tem končam! (Burno ploskanje.)

Sprejela se je končno soglasno sledeča resolucija:

Volilci zbrani na shodu v Dolnem Logatcu dne 5. oktobra t. najstrožje obsojajo brezmišelnost in za kmeta skrajno škodljivo obstrukcijo v deželnem zboru. Izrekajo poslancem katoliško-narodne stranke popolno nezaupanje, na drugi strani pa izrekajo popolno zaupanje poslancem narodno-napredne stranke.

Shod v Cerknici.

Ako trdimo, da pomeni tudi ta shod popoln uspeh narodno-napredke stranke in veliko blamažo klerikalne stranke, tedaj prav nič ne pretiravamo. — Cerkniški klerikalci so namreč prejeli iz Ljubljane brezdvomno povelje, naj ta shod preprečijo in razženó, a poskus pokorne izvršitve tega povelja se jim je radikalno porušil. Pač je neko kaplanče — če se ne motimo, čuje na ime Skubic! — prav tedaj, ko sta se pripeljala v Cerknico odposlanca „Slovenskega društva“, župan Hribar in dr. Triller, ostentativno korakalo v zborovalni prostor na čelu cele kompanije zavednih in ad hoc navdušenih Jezercev, pač je potem še v zadnjem trenutku konsumar Lavrič poučeval te ovce, kako naj na njegov signal „obstruirajo“, — toda vse ni nič pomagalo. Ovce so zapustile pastirja in mi smo zborovali, kakor smo želeli in hoteli. — Če bodo pa opravičeni ogorčeni medklici, ki so se usipali vzpričo vernih klerikalnih ovčic iz naših vrst na tisto nadležno in impertinentno kaplanče, posebno blagodejno vplivali na vero v apostolski poklic naše duhovščine — o tem naj mesto nas premišljuje naš premilostni knezoškof! ...

Ob 4. uri, ko je bil napovedan shod, so bili spodnji prostori gostilne g. de Schiava napolnjeni do zadnjega kotička. Spretnji del proti predsedstveni mizi zasedli so naši somišljeniki, med katerimi smo opazili z gosp. županom Pogačnikom na čelu vse veljavne moze iz Cerknice, Begunj, Rakeka, Unca itd. poleg njih pa dobro stotino zavednih kmetovalcev. V ozadju pa je stala glava pri glavi klerikalna garda pod osebnim poveljstvom tistega mlečnega kaplančeta in pa konsumarja Lavriča. Vsega skupaj bilo je navzočih vsaj 250 mož.

Župan Iv. Hribar je, otvorivši shod imenom „Slovenskega društva“, predstavil pred vsem vladnega zastopnika g. c. kr. komisarja Domicelja iz Logatca in potem prišel takoj govoriti o splošnem političnem položaju. A z vsega spočetka jelo mu je segati v besedo tisto kaplanče z neslanimi opazkami, češ, da se je narodnapredna stranka prodala Nemcem, da zaničuje kmeta itd. Toda govornik mu je na vsak medklic točno odgovoril ter lažjivost vsakega ugovora tako precizno dokazal, da sta kaplanče in konsumar kar utihnili; viharnega pritrdjevanja od naše strani pa kar konca ni hotelo biti. Klici: Molči pop, vaši popje nimajo več častne besede, šnopsarji in kramarji so, ne pa duhovniki — so kar odmevali po dvorani. In ko sta potem kaplanče in konsumar (njih ovčice so le še z odprtimi ustami poslušale) prišla do sape, tedaj je planil kvišku star, častljiv možak ter jima svete jeze poln zagrmel nasproti: Molčite, hudiči! In to je pomagalo. Župan Hribar je lahko mirno nadaljeval in končal svoj govor, koncem katerega je pozval zlasti navzoče sužnje klerikalne stranke, naj se ne dajo več zapeljevati od gospodstvaželnih duhovnikov.

Poslušalci napravili so govorniku ob sklepu presrečno ovacijo. Vsak nasprotni klic klerikalcev pa so takoj udušili gromoviti: Preat Žlindra!

Potem je nastopil kot drugi govornik dr. Karl Triller, ki je govoril o zgodovini in pogubnih posledicah klerikalne obstrukcije. Pred vsem pa je prosil somišljenike, naj se v interesu mirnega zborovanja ne dajo izzivati po ropotanju kaplana in konsumarja, katerima le resnica v oči kolje in ki se opravičeno bojita, da bi zaslepljene klerikalne ovčice slišale oba zvona. In glej, to je pomagalo. Konsumarjevo meketanje je skoraj popolnoma ponehalo, kaplanove neslane opazke pa so po vsej pravici vzbujale le še — smeh od naše strani. Dr. Triller je potem v krepkih potezah predložil zborovalcem celi švindeľ klerikalne obstrukcije ter dokazal, da so posledice te obstrukcije spravile v največjo zadrego klerikalce same, ki zdaj skušajo na številnih shodih izbrisati slab utis svoje otročje obstrukcije z lažjo, da jih ni vodila gospodstvaželnost, temveč le skrb za telesni in dušni blagor kmetovalca. In ko se je kaplanče drznilo namigniti, da napredna stranka in v njej združeni stanovi hočejo le izsesavati kmeta, tedaj je govornik kar v pero diktiral kaplančku zagotovilo, da vsi svetni stanovi skupaj v vseh večnih časih niso in ne morejo požreti ljudstvu toliko, kolikor mu požre sleherni dan dr. Šusteršič s svojo gnilo gospodarsko organizacijo. Ta žre in žre, ne pa uradnik in trgovec! In sedaj so zopet gromoviti klici: Preat Šusteršič, preat konsum, poučili nadležno kaplanče, da bi bil bolje molčal. Govornik je pozval koncem govora navzoče klerikalce, naj odpro oči in prično misliti s svojo glavo, ne pa z ono svojega kaplana. To in nič drugega želi napredna stranka in čim bo dosegla to, pa bo zmaga gotova, ker bo potem tudi kmet izprevidel, da so le v naših vrstah njegovi pravi prijatelji.

Tudi temu govoru so zborovalci navdušeno pritrdjevali, dočim je kaplanova garda postala očitno — zamišljena! — G. Šerko je potem predlagal sledečo

resolucijo:

Na shodu v Cerknici dne 5. oktobra 1902 zbrani volilci obsojajo odločno po dr. Šusteršiču in njegovi stranki prouzročeno obstrukcijo, katera je na velikanski kvar celemu slovenskemu narodu in izrekajo poslancem ter veljakom narodnapredne stranke neomejeno zaupanje, pozivljajoč jih, da vztrajajo v boju za pravice slovenskega naroda in zoper duševno zasvoženje istega.

Naši zborovalci so to resolucijo pozdravili s takim navdušenjem, da je bila v kalu zatrti vsaka opozicija in da se kaplan niti protiglasovanja ni upal predlagati.

S tem je bil shod končan in razšli smo se z veselim prepričanjem, da smo zasejali v srce zbranega naroda zdravo seme. Naj bi skoro kalilo! Tužna jesenska megla, ki nam je zakrivala večeraj prijazno okolico naše Cerknice, bila nam je prava prisposoba težke duševne megle, ki teži in mori naš narod. Razdirajmo jo z žarki resnice, hodimo v to v narod in priklicali bomo dan, ko se bo jasnilo in danilo!

W. Ljubljana, 6. oktobra.

Sin prestolonaslednika.

»Magyar Nemzet« je nastopil proti onim madjarskim listom, ki so proglašali sina nadvojvode Frana Ferdinanda bodočim prestolonaslednikom. List obsoja ogrsko opozicijo, ki skuša oživiti zakonito definitivno dognano zadevo ter s tem kalí veselje, ki ga občuti vsa Ogrska radi dogodka v nadvojvodovi hiši. Soproga Franca Ferdinanda ni ogrska kraljica in njeni otroci niso avstrijski nadvojvode ter nimajo do prestola nikake pravice. To je konsekvence pragmatične sankcije in ogrskih zakonov. Mnenje neodvisne stranke ne vzbuja v javnosti nobenega odmeva. Sicer pa je tudi nadvojvoda naznanil rojstvo svojega sina v taki obliki, ki kaže, da vztraja nadvojvoda pri zakonitih doľbah.

Iz Bolgarije.

Macedonski odbor, na čelu mu profesor in satirik Mihajlovski ter general Tončev, deluje neumorno ter pripravlja shode po večjih mestih. Iz Macedonije došle razburljive vesti so Bolgare vzne-

➤ Dalje v prilogi. ➤

mirile. Pri polkovniku Jankovu je tudi pesnik Siljanov, ki živi že dolgo, kakor pravi hajduk. Jankov in Siljanov se podpisujeta na proklamacije: »Zastopnika provizorne vlade v Macedoniji.« V Sredu se bojé, da se dvigne tudi fanatično mohamedansko prebivalstvo Macedonije ter da se začne splošno klanje. V Sofiji se je osnoval za sprejem grofa Ignatijeva poseben odsek, kateremu stoji na čelu vseučiliški prof. dr. Georgov. Macedonci so postali pogumni, ker se je bajé nekaj ruskih častnikov ob slavnosti na Šipki izrazilo, da bo morala Rusija končno vendarle stopiti iz svoje rezerve ter izpremeniti svojo politiko. Na Balkanu že dolgo ni tako opasno vrelo kot sedaj.

Najnovejše politične vesti.

Nižjeavstrijski kršč. socialisti ostanejo pri predstojedih deželnozborskih volitvah v majšini, ako bi si tudi priborili šest mandatov v notranjem mestu na Dunaju. Imeli bi potem s škofi vred 35 mandatov, nasproti večini 43 glasov. — Za deželnozborske volitve na Moravskem so se razglasili v soboto kandidatje združenih Mlado in Staročehov. Čehi upajo iztrgati to pot Nemcem mestna mandata v Mor. Krumlovu in Mov. Hranicah. — Zveza med Francijo, Nemčijo in Rusijo? Knez Meščerski, zaupnik ruskega carja, je pri obli v pariškem »Figaru« članek, ki povdarja potrebo zveze med Francijo, Nemčijo in Rusijo, češ, da le na ta način je mogoče rešiti najvažnejše vprašanje sedanje dobe, namreč kolonijško vprašanje. — Angleška se zadoljuje. Minister Chamberlain predloži parlamentu zakon, da se dovoli najeti za Transvaal 30 milijonov funtov. — Zoper lazariste. Francoski ministrski predsednik Combes je pozval 22 škofov, naj takoj odpravijo iz svojih srednjih šol in bogoslovnic vse učitelje, ki so iz reda lazaristov ali pa maristov, ker imajo lazaristi le dovoljenje, delovati kot misijonarji v inozemstvu. — Konkla-ve se bo vršil v novembru, na katerem bo imenovano šest novih kardinalov.

Dopisi.

Z Notranjskega. (Po shodu v Hotedršici.) Sedaj smo v Hotedršici prepričani, da »Slovenec« se drži gesla: »Lazi in ponižuj nasprotnika, dokler ga ne ubiješ kakor polha!« Strašno ga peče naš sijajno vspeli shod, da se vedno zadira vanj. Da, krasen je bil naš shod, kaj tacega in toliko občinstva še ni videla Hotedršica. To je pri nas sedaj splošno mnenje, kar celo priznavajo naši najzagriznejši klerikalci, kateri se strinjajo s krasnim govorom g. dr. Kušarja in g. dr. Tavčarja. Smejejo se isti i naši splošni volilni pravici, s katero farba svoje nerazsodne ovčice novodobni ožlindrani svetnik Janez Krstnik. Samo »Slovenec« taji in ponižuje naš shod, ne more preboleti tega in s tem javno kaže, kako nasproten je temu, kar se imenuje resnica. Prvič nam je milostno priznal, da jih je bilo 200 na shodu, v št. 226 pa jih je pozabal razun 98 moških in 27 ženskih še tiste, in to kar brez pardona; gospodje okoli »Slovenca« so jih natančno sešteli na sprejeti sliki, katero jim je poslal dobri prijatelj. A kar jim je napisal dobri prijatelj na sliko, to so z namenom zamolčali, ker se držijo trdno gesla »namen posvečuje sredstva«. »Narodov« poročevalec je gotovo približno štel o pričetku Kušarjevega govora, da jih je naštel samo 363 moških. Ko se je pričel shod, bilo je naših in tujcev še vse polno po gostilnicah in drugod, ali med njegovim govorom je prišlo skupaj toliko ljudstva, da nismo nikoli tega pričakovali. Trije domačini so našli vsi več kot 500 samih moških in sicer volivcev, nevestevši žensk in otrok, katerih je bilo v ospredji in ozadju stoječem poslopu nad 200. »Slovenec« hoče dokazati svetu iz razglednice, na kateri je bil naslikan samo govorniški oder, kako maloštevilni in brez-pomenben je bil ta shod. V prihodnji številki naj pozoblje še onih 98 in 27, da bode gotovo sit. Ko bi dr. Šusteršič imel tak shod pri nas s tolikim občinstvom, bobnal bi »Slovenec« svojem, da jih je bilo nad 7000. Lagati in farbat je treba znati!

Na našem shodu so bili moške volici ne pa kup žensk in otrok kakor na Šusteršičevem v Žireh. Pred shodom je grozilo peščica klerikalcev in njihov voditelj klerikalne kiklje, da bodo razgnali shod, a ko

je bil čas, da bi se kdo oglasil, ni ga bilo niti jednega za Šusteršiča. Krasna je bila ljudska manifestacija v Hotedršici. Gospodu dr. Tavčarju kliče: le mnogo takih shodov po Notranjskem, da se duhovi znebijo predsodkov, kakor bi bili mi liberalci nasprotniki vere in poštenim duhovnikom. Nasprotniki smo pa res zlorabe vere v politične namene in pogubonosni klerikalni politiki.

V bodoče naj priredi tudi dr. Šusteršič pri nas tak javen shod, ali naj se pripravi, da nam bode povedal kaj pametnega; s svojo splošno volilno pravico nas ne bode tukaj farbal; če bi se predznil to tukaj storiti, mu garantiramo že naprej, da ne pride do besede.

Dober prijatelj.

Iz Ormoža. Dne 4. oktobra t. l. vršil se je izvenredni občni zbor političnega društva »Sloga« v Ormožu, pri katerem sta se imela določiti kandidata za deželni zbor iz kmečke skupine, kakor iste mest in trgov.

Zborovanju predsedoval je g. dr. I. Omulec, kot zapisnikar posloval je društveni tajnik M. Trstenjak. Navzočih je bilo 19 vdeležencev mej temi samo štirje obč. predstojniki. Predsednik omenja zaključitve deželnega zbora in razpis bodočih volitev. Spominja se nadalje celjskega zaupnega shoda, katerega se sicer ni mogel osebno vdeležiti, a imenoval je tri kandidate, kateri bi prišli za naš volilni okraj za kmečke občine v poštev, namreč: gospode dr. Rosina, odvetnika v Mariboru, Ivana Kočevarja, tržana iz Središča in I. Murso, veleposestnika v Kropju. — Prebere se zatem dopis predsednika ljutomerskega političnega društva, g. Kukovca, kateri naznanja, da se je tamošnji zaupni shod izrekel za zopetno kandidaturu g. dr. Rosine. Predsednik omenja, da je s sklicanjem zborovanja tako dolgo odlašal, da bi dobil kako pozitivno vest iz Ljutomera.

Predsednikova razkritja so vzbudila presenečenje, posebno ker se je g. dr. Rosina že na več shodih posloval od svojih volivcev.

G. Ernst Slanc, nadučitelj pri sv. Bolfenki in občinski odbornik na Kogu, izjavi, da so mu štirje občinski odbori izrečno naročili, da se naj poteguje, da proglasi društvo Sloga kandidaturu g. Ivana Kočevarja znanega vzornega naprednega narodnjaka in izvrstnega gospodarja, sicer pa se zbog discipline kloni mnenju večine zaupnikov.

G. dr. Omulec odgovarja, da je govoril z g. Kočevarjem, a je ta odločno odklonil kandidaturu.

G. I. Škrlec občinski predstojnik pri sv. Tomažu izraža bojazen, da bode v ljutomerskem okraju močna protiaagitacija proti dr. Rosini, a gornjeradgonski okraj je po večini itak nezanesljiv.

To mnenje pobija predsednik, meneč, da bodo ljutomerski in gornjeradgonski narodnjaki storiili svojo dolžnost.

Od poslancev ima tudi zagotovila, da opuste na vsak način abstinenco ter bo za nasprotnike tudi v tem oziru agitacija proti narodnim poslancem nemogoča.

Pri glasovanju vsprejeta je kandidatura g. dr. Rosine jednoglasno.

Za mesta in trge vsprejme se kandidatura g. dr. Ploja istotako jednoglasno.

Končno se izreče zaupni shod, da pusti poslanec tudi v naprej politiko prostih rok.

50letnica ljubljanske realke.

V soboto se je v pričo zastopnikov vseh državnih, deželnih in mestnih oblastev v Ljubljani vršila lepa šolska slavnost: 50letnica obstoja ljubljanske višje realke. Kranjska »Sparkasse«, država, dežela in mesto Ljubljana sta ustvarili v razdobju 50 let zavod, ki je danes po svoji uredbi in po svojih učnih sredstvih med prvimi v Avstriji. Res je, da po krivdi nekaterikov na ljubljanski realki ni vse tako, kakor bi moralo biti, da so poskušali in še poskušajo nekaterniki napraviti realko za valilnico kranjskih nemških radikalcev ter renegatov; resnica pa je vendarle, da nam je dala ljubljanska realka že precej slovenskih mož, ki delajo častno in uspešno na raznih poljih slovenske kulture. Ljubljanska realka nam je dala slovenskih arhitektov in inženjerjev, kemikov, profesorjev in modernih obrtnikov ter si tako pridobila zaslug za napredek slovenskega naroda. Število slovenskih tehnikov se množi in tujcem se izpodnašajo tla z domačimi strokovnjaki, osamosvoja naroda napreduje in bo napredovala. Tudi to je zaslug naša realke.

Pri prireditvi slavnosti so se napravile nekatere napake, ki pa so se vsaj poskušale popraviti ter se je pri vsem pazilo na nepolitični značaj celega slavlja. Pri sobotni dopoldanski slavnosti na zavodu je govoril ravnatelj v obeh deželnih

jezikih, član odbora g. tovarnar Lenarčič je imel lep slovenski govor in pela se je tudi v slovenščini Beethovenova himna. Takisto je bilo pri banketu. Govori so bili slovenski in nemški ter ni bilo ves čas nikakega izzivanja ali vsaj zapostavljanja slovenščine. Tudi vabila na slavnost in banket so se razpošiljala v obeh jezikih. To konstatujemo pravici na ljubo.

Dodatno k svojemu poročilu, ki smo ga prinesli že v soboto, objavljamo danes še slovenski govor g. Lenarčiča, ki je govoril nekako takole:

Današnja slavnost se vrši po prehodu jednega stoletja v drugo. Če se je preteklo stoletje pričelo v znamenju prosvete na filozofičnem polju, ko se je človeški duh otresel tesnih spon ter se ljudstvo začelo zavedati svojih človeških in družabnih pravic s splošnim prestopom k novim idejam, — končalo se je isto s prevlado tehničnega napredka, ki je s tako silo zavzel v svoje okrilje ves kulturni svet. Spominjam tu le velikanski preobrat, ki ga je povzročil v moderni državi parni stroj, ali pa hčerka božja, naravna sila: elektrika. Ako bi človek, ki je stal na višini kulture začetkom preteklega stoletja, prišel nenadno danes med nas ter videl, kako smo premagali naravne sile, prostor in čas, ne mogel bi verjeti svojim očem in ušesom, marveč mislil bi, da je v sanjah in da mu le bujna fantazija kaže dražestne podobe modernega življenja in napredka. Res je sicer, da ima moderni tehnični napredek tudi nekaj senčnih strani v socialnem pogledu, ali katera stvar na svetu nima svoje senčne in svoje senčne strani? S splošno omiko treba bode bodočemu rodu odpraviti tudi te senčne strani. Koliko pa ima vesoljno človeštvo udobnosti proti prejšnjemu stanju! Kjer se je prej človek trudil s svojo materijalno silo za proizvajanje novih pridobitev in sredstev za življenje in udobnosti, tam vidimo danes delovati stroj, človek pa je stopil na višje mesto voditelja tega stroja. Njegova duševna zmoglost prišla je do veljave.

Vzlic ogromnemu napredku pa smo vendar šele v povojih tehnične znanosti. Matematiki, fiziki, kemiki in drugi naravoslovci so pripravljali pot tehniki. Nagromadili so ogromno množico znanostnega materiala, proučili naravne zakone naravnih sil ter iskali njih zveze. Spominjam tu na zakon o ohranitvi sile in pretvarjanje sile iz ene v drugo.

Ko so se potem pojavili žensalni velemuiri ter prenašali ta vednostni material v prakso, delovali so s tem postopanjem le nadaljevalno, kajti ako ne bi bili našli že obdelanega polja, ne bi mogli nastopiti kot izkoristitelji naravnih sil. Tako opazimo pri vseh pojavih človeškega napredka, da se isti razvijajo le polagoma in naravnim potom od stopnje do stopnje. Poznejši rodovi grade na podlagi, ki so jim jo pripravili predniki.

Moderna sredstva komunikacije, telesna kakor duševna, pa so omogočila napredek z onimi velikanskimi koraki, o katerih se našim prednikom še sanjati ni moglo. Če se danes onkraj oceana pojavi nova iznajdba, takoj nam jo naznani električna iskra. Da izvemo za nove iznajdbe, za katere se je potrebovalo prej desetletja in več, zadošča danes toliko ur. Da pa je mogla tehnična veda tako napredovati, treba je bilo šolati duševne sile, da so se seznanile z že obstoječimi iznajdbami. Pripravnice za tehnične študije pa so naše moderne realke.

V teh šolah, kjer se zbirajo učenci, ki se hočejo posvetiti tehničnim študijam in praktičnemu proizvajanju novih dob, seznanjajo se učenci z raznimi disciplinami. Tukaj se polaga temelj razumevanja tehničnih pojavov. Seveda taka srednja šola ne sme zanemarjati splošne izobrazbe, ki je za človeka v omikani družbi neobhodno potrebna. Spočetka se je zahtevalo od absolventov realca v primeri skoro toliko, kolikor danes od absolventov tehnika. To je bilo v dobi, ko se realka ni še smatrala za pripravnico na tehniko, marveč je morala ona služiti tudi za obrtno in trgovsko izobrazbo.

Z obćim napredkom trebalo je specializirati se, izločiti je bilo treba obrtno in trgovsko izobrazbo ter to izročiti posebnim zavodom, realki pa prepustiti pripravo le za tehniko. Le tako je mogoče pouk primerno urediti in izogniti se potratu časa s prevečkratnim ponavljanjem enega in istega predmeta.

Smisel za realne študije v naš narod, žalibog, še ni tolikanj prodira, kakor bi bilo želeti, kajti učenci se rekrutirajo po večini le iz meščanskih krogov. Saj to pa tudi ni čudno, kajti velika masa naroda tega zavoda sploh še ne pozna. Le sinovi boljših krogov po deželi pošiljajo se na realko.

Z veseljem pa se mora konstatovati, da so oni sloji, katere je realka pridobila zase, ostali ji vedno zvesti. Starejši profesorji na tukajšnjem zavodu mi bodo pritrdili, da so večkrat imeli priliko poučevati očeta in sina in ako bi mogli služiti primerno število let, lahko bi se jim pripetilo, da bi jim prišel še unuk v šolo. Ta veseli pojav nam daje poročstvo, da prodira smisel za realne študije tudi v

našem narodu. — Treba je le še, da učne sile na zavodu soglašajo s tem stremljenjem in da vzbujajo v mladini veselje do vseh realnih predmetov, ki so vsi potrebni in drug drugega podpirajo.

S takim skupnim sporazumnim postopanjem si je pridobila in si pridobi naša realka vedno novih simpatij in z veseljem se bodejo bivši učenci spominjali veselih ur, ki so jih preživeli na tem zavodu, kakor se jih mi, bivši učenci tudi radi spominjamo. Izobrazba, ki se danes zahteva od tehnika, pa v resnici ni majhna. Vzlic temu si tehnik ni mogel dolgo časa pridobiti njemu pripadajoče stopinje v državi. Hvala Bogu, da so se časi spremenili, tehnik si pridobi ono veljavo v državi, ki mu po vsej pravici gre. Če se je tehnik v prejšnji dobi tudi trudil in mučil na visoki šoli, vendar se ga je smatralo nekaj manje vrednega kakor akademika univerze. Danes se je to popravilo s tem, da ima tudi tehnik, ki je dovršil svoje študije, pravico do častnega naslova »doktorja«. S tem šele se je na zunaj pokazala jednakovrednost tehnika z univerzo. Trdno upam, da se tehniku omogoči tudi pristop na vsa mesta državne uprave, kakor to vidimo po drugih modernih državah.

H koncu le še izražam svojo vročo željo: Razvijaj se zavod v prosep in napredek milega nam naroda!

Ob 1. popoldne je bil v kazinskem steklenem salonu banket. Ker v »Mestnem domu« ni gostilne ter je neki hotelier prireditel banketa v zadnjem hipu odpovedal, je odbor šele v petek določil kazino za prostor banketa. To odbor vsaj nekoliko opravičuje, dasi je uprav kazina najnesrečnejši prostor za neutralne prireditve! Banketa se je udeležilo nad 100 oseb, med njimi skoraj polovica Slovencev. Predsedoval je banketu g. nadinženir Komovo. Prof. Schrautzer je najprej nazdravil cesarju, nato je imel okrajni šolski nadzornik prof. Belar nemško-slovensko in italijansko zdravico. V gladki svoji slovenščini se je govornik s Prešernovimi stihii poetično spominjal svoje mladosti in svojih idealov, gojenih na realki, ter proslavljal napredek tehnične, realne in naravoslovne vede. Železnični nadzornik Poš je napil odboru in ravnatelj dr. Junowicz vsem realnim absolventom za prireditve cele slavnosti. Inženir Sbrizaj je prečital slovenske, prof. Schrautzer nemške brzojavke in končno je inž. asistent Jak v krepkih slovenskih besedah napil profesorjem zavoda, kar je ponovil abiturient Sajovic v nemškem jeziku. Po oficialnem delu se je zavalil baron Zois prof. Schrautzerju za prireditve slavnosti. Brzojavke so došle iz Moravskih Hranic, Opele, Dunaja, Zagreba, Sarajeva, Inomosta, Novega mesta, Idrije, Brežic, Brna, Ilirske Bistrice, Škofje Loke, Kotorja, Kopra, Gorice, Kranja in Logateca. Skoraj polovica brzojavk je bila slovenska. Pri dobro prirejenem banketu je igral oddelek vojaške godbe.

Tako je minila ta šolska slavnost brez najmanjšega disakorda, kar konstatujemo z zadovoljstvom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. oktobra.

— **Nesramnost.** »Slovenec« je v zadnji prednedeljski svoji številki sprožil tole pušico: »Na »Slovenski Narod« seveda niti ne odgovarjamo. Za tega ni ne sinagoga, ne sobor, ne tempelj — zanj je le gostilna in — Tam časti svoje bogove in boginje!« To je že vrhunec predrznosti, od lista namreč, kojega glavni sotrudnik je »in adulterio natus«! Tiste črte, ki jih spravljate v zvezo z gostilnam, bi rajše in boljše spravljali v zvezo s svojimi farovži, kjer se množe nezakonski otročki, kakor kuncu pod zemljo! Saj so še škofi znani, ki imajo nezakonske otroke! S tem zvoncec torej ne bingljajte preglasno, in veselite se, če mi napravljamo črto — čez vse to!

— **„Gospodarska zveza“** razpošilja okrožnico, s katero vabi posojilnice, da naj svoje preostajajoče denarje nalagajo pri njej, češ, poljedelsko ministrstvo je to naročilo. Posojilnice, ki imajo pri »Ljudski posojilnici« denar naložen, naj dovolijo, da se isti s 1. januarjem 1903 prenese na »Gospodarsko zvezo«, katere bode te vloge obrestovala po 4½%. Glavni vzrok tej novi uredbi je, kakor pravi okrožnica, ta, ker je »Gospodarska zveza« zastopnica (Anwalt) vse kmetijske organizacije in ker ima kot taka poverjeno revizijo hranilnic in društev, kedar so se ustanovile v okvirju organizacije, k temu pa spada tudi društveni medsebojni denarni promet! To je prav lepo rečeno, a po naših mislih glavni vzrok za to novo uredbo bo ta, da »Gospodarski zvezi« primanjkuje denarja za nadaljevanje konzumarske politike. In zato naj posojilnice

priskočijo s svojim denarjem. Uboge posojilnice! Dozdej je njih denar pri „Ljudski posojilnici“ bil kolikor toliko varno naložen, a zdaj ga bodo morale nalagati pri „Gospodarski zvezi“, ki nima nič, ki ne daje nobene varnosti, saj je osnovana samo na omejeni zavezi, in ki je navezana na razmeroma beraške subvencije poljedelskega ministrstva. Taka zadruha, ki sama komaj živi, bo jemala ves posojilnični denar v svojo oskrb! Groza nas obhaja, če pomislimo, kakšen bo konec te klerikalne gospodarske organizacije. Uboge posojilnice, ubogo ljudstvo!

— **Ljubljanski občinski svet** ima redno sejo v torek, dne 7. oktobra, 1902 ob petih popoldne z dnevnim redom: Naznanilo predsedstva. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Obljuba novo sprejetega meščana Personalnega in pravnega odseka poročilo o prošnjah za sprejem v občinsko zvezo. Finančnega odseka: o magistratovem nasvetu v zadevi naprave kanala v Novih ulicah; o ponudbi Alojzija Korsike, da mu mestna občina odkupi njegovo palmovnico; o prošnji »Asylvereina« v Aleksandriji za podporo; o prošnji »Dramatičnega društva« za izredno podporo; o dopisu mestnega magistrata v zadevi nagrad stražnikom za izredno službovanje. Šolskega odseka: o porabi rednih dotacij za šolsko leto 1901/2 Direktorija mestnega vodovoda: o prošnji hišnega posestnika Fr. Ks. Souvana za odpis plačila za večjo porabo vode; o prošnji občine Moste za oddajo vode iz mestnega vodovoda. Direktorija mestne elektrarne: o prošnjah dveh hišnih posestnikov za vodovod in električna razsvetljava, o prošnji »Dramatičnega društva« za znižanje cene električnega toka. Samostalna resolucija občinskega svetovalec Josipa Prosenca o ljubljanskih šolskih razmerah. Finančnega odseka: o prošnji neke hišne posestnice za izplačilo pogojno njej dovoljenega 3/4-nega posojila; o prošnji treh hišnih posestnikov za izbris izplačanih njim posojil. Šolskega odseka: o prošnji neke učiteljice otroškega vrtca za dovoljenje moštvice; o prošnji neke učiteljice otroškega vrtca za stalno nameščenje; o prošnji neke absolventke tečaja za umetno vazenje na Dunaju, za podaljšanje ustanove; o prošnji neke pomožne učiteljice na otroškem vrtcu za zvišanje remuneracij; o prošnji nekega šolskega sluga za novčno podporo.

— **„Če v grmovju kača zašumi“.** Sentjakovski kaplanče Nadrah se še vedno hujuje, da je le navadni kaplan, zato opozarja vsako nedeljo škofa na svoje protireformatorske talente. Njegova zbesnelost je že tolika, da mu že kar — šumi po možganih. In to svojo možgansko abnormalnost pripisuje kači. Tako je včeraj plašil že itak strahopetne babure s kačo, ki šumi po grmovju. Tercijalke so že plašno gledale proti vratom. Še le, ko jim je razložil svojo duhovito »pergliho«, da je ta kača »Slov. Narod« so se jim zategnile brezobne čeljusti v škodoželjni nasmehek. Kar je pa bilo pametnih vernikov se odšli iz cerkve s trdnim prepričanjem, da pri Nacetu ni več vse v redu ter je že skranji čas, da pride na Studenec ali pa v — Šenklaž za kanonika.

— **Slovensko gledališče.** Sinoči se je ponovila Sardoujeva »Madame Sans Gêne«. Občinstvo se je izborno zabavalo. Barbarski prevod, kateremu niti dva popravljajca nista mogla odbiti vseh okornostij, je pač velika zapreka! Igra, polna esprite in elegantnega sloga, zahteva tudi prevajalca umetnika. Šušmar pokvari tudi najlepše delo. V bodoče bode pač potrebno napravljati prevode po izvirniku in v finem slogu. Igralo se je tudi sinoči splošno dobro ter so se tudi večji prizori docela posrečili. Vsa čast režiserju g. Dobrovolnemu! △

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Da se »par« in »nepar« abonenti ne bodo motili ter da se uredi repertoar, ki se je moral radi vojaške godbe predrugačiti, opozarjamo vnovič, da je jutrišnja repriza opere »Večni mornar« izjemoma kot **nepar-predstava**. Nadaljnje predstave se potem vršé v sledečem redu: v četrtek, 9. t. m., **nepar**; v soboto, 11. t. m., **par**; v torek, 14. t. m., **nepar**; v petek, 17. t. m., **par** itd. Ponavljamo, da so se morale določiti te izjemne zategadelj, ker je vojaška godba svoje sodelovanje za včerajšnjo večerno predstavo odpovedala in ker je hotel odbor preprečiti, da bi bili isti abo-

nenti prisiljeni zapored gledati isto igro. O tej izjemnosti so bili abonenti obveščeni v našem listu in v »Slovenec« ter še s posebnimi dopisnicami. Gledališki listi so bili, žal, nabiti in raznešeni že pred temi izjemnostmi. Opera pripravlja sedaj Albinijevo opero »Maričon«. Li bretto je vzet iz časa francoske okupacije na Hrvaškem. Drama pripravlja Gernerjevo velezabavno in komike bogato pravljico »Pepekka« ter Björnsonovo dramo »Bankerota«.

— **II. slovenska umetniška razstava.** Do vštetega včerajšnjega dne je posetilo razstavo 1203 oseb.

— **Russkij Kružok.** Redni občni zbor se bode vršil v petek, dne 10. t. m. v mali dvorani »Mestnega doma« z nastopnim vspešnim: 1.) pozdrav predsednika; 2.) poročila tajnika, blagajnika, knjižničarja in revizorjev; 3.) volitev novega odbora; 4.) služajnosti. Začetek ob 8. uri zvečer. Ker se bodo na shodu razpravljale važne društvene zadeve, zlasti glede delovanja v bodočem letu, vabi odbor vse društvenike, da se občnega zbora udeležijo čim številneje, in tam izrazijo svoje mnenje o predlogih, ki jih namerava postaviti odbor. Nadaljevalni kurs ruskega jezika se začne v ponedeljek, dne 13. t. m. in se bode vršil v istem lokalu in ob istem času kakor lansko leto, t. j. ob ponedeljkih in četrtek, odnosno petkih ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. Lanski udeležniki naj pridejo polnoštevilno ter naj prinese seboj Blossfelda. Za začetnike se otvori poseben kurs v 2. semestru. Konverzacija in čitanje izbranih del ruske književnosti bode vsako sredo. Ta kurs je namenjen za tiste, ki so se udeleževali pouka v »Kružku« že prejšnjega leta, dobrodošli so pa tudi tisti, ki so se drugod ali pa sami učili ruščine in slovnicu predelali toliko, da bodo mogli s pridom čitati ruske pisatelje ter se vaditi v konverzaciji. Vse natančneje se določi pri prvi uri t. j. v sredo, dne 15. t. m. — Odbor.

— **Z ljubljanskega kontrolnega shoda.** V soboto sem čital v »Slovenec« neko zabavljanje nad stotnikom, ki je vodil kontrolni shod v četrtek, češ, da je rekel: »Toga trefi smrtna kazen« itd. Ker sem bil kot rezervist tudi na tem shodu, sem se čudil »Slovenčev« smelosti. Dotični g. častnik nam je najprej prečital vojne člene iz knjige, seveda slovenske, in to književno slovensčino smo seveda razumeli, kar nas je bilo naprednih fantov. Ker pa je g. stotnik najbrže zapazil nekaj šusteršičevih analfabetov, ki so po prečitanju členov ostali z odprtimi ustmi, je pač moral soditi, da ti ljudje ne razumejo književne materiščine, temuč le ono, kakršno jim govorijo njihovi stari župniki s prižnic, zato pa se je potrudil ter prebrano raztolmačil. Mi smo se čudili njegovi potrpežljivosti ter takoj spoznali, da je ali Hrvat ali Čeh, ali pa je dalje časa služboval med tema narodoma. To sta ga izdali besedi »toga« in »trefi«. »Slovenčev« analfabet naj ne misli, da je beseda »trefi« nemška. Le naj pogleda v češki slovar, pa bo našel, da Čehi ne poznajo druge besede za ta pojem kakor »trefiti« in samostalni »trefa«. Ako bi bil častnik trd Nemec, kakor je to navadno po drugih slov. deželah ter bi čital le nemški, prevajal pa bi napačno kak »fajtar«, bi se »Slovenec« najbrže ne bi pritožil.

— **Ljubljanski izvoščki prijetelji prometa.** Piše se nam: Ljubljanski izvoščki si menda domišljujejo, da imajo le pravice, a nikakih dolžnosti. Na kolodvor pridejo z vozovi le, kadar se jim ravno izljubi. Tako je moral v nedeljo zvečer pri prihodu kamniškega vlaka višji uradnik, ki je imel še isto noč odpotovati iz Ljubljane, sam nositi težak kovčeg z državnega kolodvora v mesto, ker ni bilo ne izvoščka, ne postrežčka tja. In to pri deževnem vremenu! Človek bi moral misliti, da se v mestu kakor Ljubljana pri deževnem vremenu vsaj na kolodvorih dobi voz na razpolago. Toda v Ljubljani se ti lahko pripeti, da prihajaš zjutraj z dunajskim brzovlakom in moraš po blatu ali snegu sam gaziti v mesto, ker se določenim izvoščkom ravno ni poljubilo priti na kolodvor. Če imaš posebno srečo, popelje te za visoko pitnino kočijaž kekega hotelskega omnibusa, ki ravno ni dobil drugih pasažirjev, na troj dom. Tudi nima nobeden ljubljanskih izvoščkov tarifa na določenem mestu. Seboj ga ima pač vsak, a skritega pod sedečem, da ga zamore prezentirati, če ga kak potnik odločno zahteva. Toda večina

občinstva niti ne ve, da sme zahtevati tarif na vpogled in torej mnogokrat plača, kar mu navadno ne ravno skromni izvošček zaračuna. Zadnji čas je, da se nekoliko podreza v seršeno gnezdo ljubljanskih fijakarjev in da se policijski urad dosledno zanima za te so-meščane, ki imajo pač dolžnost, sodelovati za olajšanje prometa.

— **Poročil** se je včeraj gosp. Josip Pogačnik, kavarar v Boh. Bistrici, z gospico Tončiko Perko iz Planine pri Rakeku.

— **Veselica slovenskega trgovskega društva »Merkur«** se je vršila včeraj ob velikanski udeležbi ter je sijajno vspela. Obširneje o tej veselici bomo še poročali.

— **Umrli** je v Radleku pri Blokah bivši šmarijski dekan g. Andrej Drobnič.

— **Za kmetovalce in kmet. zadrage.** V tekočem mesecu nakupi tukajšnje c. in kr. vojaško oskrbovališče 350 met. stotov ovs. Kupujejo se tudi manjše količine ter se kupnina takoj izplača, kar je posebno v interesu manjših in srednjih posestnikov ter kmet. zadrug.

— **Tujci v Ljubljani.** V mesecu septembru je došlo v Ljubljano 1910 tujcev, 230 več nego v prejšnjem mesecu in 270 več nego v istem mesecu preteklega leta. Od teh je bilo 180 iz vnanjih držav. — Včeraj pop. se je mudil v Ljubljani bibliotekar češkega deželnege muzeja in praškega mestnega arhiva g. dr. I. T. Zahradnik, ter si pod voditeljstvom jednega tukajšnjega magistratnega uradnika ogledal ljubljanski grad, magistratno dvorano, dež. gledališče in druge znamenitosti in si dal razložiti važnejše podrobnosti. Isti potuje v studijske svrhe že nekaj dni po Avstro-Ogrski, je zdaj na potu v Italijo in se je nekaj dni mudil tudi na Bledu, gledé kojega se je izrazil, da je to neprecenljiv rajski kraj.

— **Panorama.** Nismo se varali, Praga je izborna posneta. Seveda niso tu vse najslaviteljske zgradbe praške, ker je menda več serij, a katere so, so izbrane. Za pobožne Ljubljančane je tu srebrni altar in srebrna raka, v koji počivajo ostanki sv. Janeza Nepomučana (sl. 24.) Dalje se vidi Karlov most in oni kraj, odkod so po noči vrgli v Vltavo truplo sv. Janeza, dalje je tu Stara Boleslava (50. slika) s staro baziliko, pri koje vratih je umoril Boleslav svojega brata sv. Vaclava. Druge razne cerkve (slika 44 se imenuje Týnská cerkev, ne Teynova), Marijin steber, ki ga hočejo baje odstraniti, da ondi zgrade Husov spomenik itd. to je zanimivo, menim, tudi za priprostega Ljubljančana, zato mi je bilo sinoči zelo čudno, da poset Prage ne odgovarja važnosti in zanimivosti te serije. V Prago vsaj enkrat v življenju, ali v istini, ali vsaj v panorami!

— **Iz krogov pekovskih pomočnikov** smo dobili na naslov obrtnega komisarja daljšo pritožbo, kako posebno manjši pekovski mojstri prezirajo deželni zakon, vsled katerega morajo pomočniki in vajenci dobiti na teden en prosti dan ter da se vajenec pred 16. letom ne sme rabiti za nočna dela. Obojno se navadno opušča, tako da je ta kategorija obrtniških uslužbencev prava trpinčena reva.

— **Zborovanja.** Strokovno društvo strojarskih pomočnikov je priredilo včeraj dopoldne v Pockovi gostilni v sv. Florijana ulicah svoje mesečno zborovanje, ki je bilo razmeroma dobro obiskano. Na dnevnem redu so bila poročila odborova, sprejemanje udov in vplačevanje ter raznoterosti. — Popoldne ob 2. uri je zborovalo »Krojaško bolniško podporno društvo« v gostilni »pri Lozarju« na sv. Jakoba trgu in ob 4. uri potem je bil v Komanovi kavarni na Rimski cesti prvi občni zbor krajevne skupine pravovarstvenega društva vojaških certifikatistov v Avstriji.

— **Na južnem kolodvoru najdene, oziroma oddane reči.** Od 27. septembra do 3. t. m. so bile na južnem kolodvoru najdene, oziroma oddane sledeče reči: dva svilnata dežnika, star površnik, stara, sivra suknja in jeden kovčeg s perilom.

— **S konja padel in se ubil.** Janez Kodela, 58 let star posestnik v Vrhpolju pri Vipavi je v soboto popoldne doma jahal konja in padel z njega na glavo tako nesrečno, da se je ubil. Bil je v 5 minutah mrtev.

— **S sekiro si je puščala kri.** Jera Pečar, 72 let stara, umobolna užitarica iz Podkorena v sodnem okraju Kranjske gore je v soboto popoldne v momentu, ko je ni nihče nadzoroval, dobila sekiro v

roke in se je z isto večkrat usekala v levo roko tako, da ima nevarne rane. Pripeljali so jo v bolnico. Odkar ji je oteklo nekoliko krvi, vedla se je popolnoma normalno.

— **Baraka užitinskih paznikov** na Radeckega cesti je danes ponoči okoli 2 ure zgorela. Užitinski paznik Jakob Furlan je okoli 11 ure zakuril v železno peč, ne da bi bil pogledal, v kakem stanu, da se nahaja peč. Najbrže so bile eevi pri peči slabo skupaj sestavljene in je iz eevi kaka iskra padla na kak posebno suh predmet in ga užgala. Ogenj se je tako razširil, da se je še paznik Furlan, ki je bil menda malo zadremal, komaj rešil iz barake. Gasilci so ogenj pogasili. Škode je 300 kron.

— **Vojak in policijski stražnik.**

Včeraj zvečer je po Bleiweisovi cesti razgrajal, pel in vriskal bramovski poddesetnik Jož. Zor. Tam službujoči policijski stražnik ga je opominjal naj bode tih in miren. Poddesetnik pa je začel na to stražnika psovati in je potegnil bajonet in mahal z njim okoli sebe, češ, da se petnajst policajev ne boji. Vojak je šel naprej in spet na ves glas vpil in vriskal. Stražnik ga je zasledoval in ko je dobil pomoč, ga je spet vstavil in mu napovedal aretovanje. Vojak se je aretovanju uprl, in je spet potegnil bajonet, katerega sta mu stražnika odvzela. Bil je prepeljan na policijsko stražnico, kjer pa so poklicali vojaško patroljo in ga njej izročili.

— **S ceste.** V soboto zvečer je v Čevljarskih ulicah vrgla božjast zidarja Jožefa Hlebša, stanujočega v Cerkvenih ulicah št. 21. Neki njegov prijatelj ga je spravil domov.

— **Čez tri leta.** Včeraj je tukajšnja policija prejela nekega Ivana Osojnika, brezposelnega natakara iz Vidma pri Krškem, kateri je leta 1899, odesel Josipu Kremsarju, poslovodji pri Mariji Komarjevi, lastnici panorame, zavitek perila in mu poneveril nekaj denarja.

— **Z voza padel** je v soboto popoldne na cesti proti Ježici 11letni fant Ivan Ocvirk, mesarjev in posestnikov sin na Poljanski cesti št. 51 in si spahnil eno roko v rami. Prepeljali so ga v dež. bolnico.

— **Z nožem napaden.** Posestnikov sin Jože Porč iz Goričan pri Naklem je sunil v soboto ponoči kajzarjevega sina Jožefa Markiča z nožem v vrat in ga nevarno ranil. Prepeljali so ga v bolnico.

— **Prvi jesenski sneg** pobelil je pretekle dni vrhove naših planin nad črevelj visoke. Pri nas je padla temperatura od sobote do nedelje večer za 5°, in je kazal sinoči termometer + 7° R.

— **Z vlaka padel** je 3. t. m. Josip Česenj, posestnikov sin v Hotiču, ko se je peljal domov. Kako je ravnal, se ne ve. Poškodoval se je na glavi, na nosu in si spahnil desni palec in desno ključnico. Prepeljali so ga včeraj v bolnico.

— **Tatvina.** Kuharici Ani Švajgerjevi na Starem trgu je bilo vkradeno iz kovčega, katerega je imela spravljene na sv. Petra nasipu št. 25, več obleke in perila, v vrednosti 59 K. Tat je s silo ulomil v kovčeg!

— **Nepoštena služkinja.** Polcija je zaprla včeraj dekle Marijo Jenko, ker je pokradla več reči svoji gospodinjji Jozeti Lavrenčičevi, trgovčevi ženi na Dolenjski cesti št. 4.

— **Žaluzije so odnesli** v soboto ponoči sladkoginjni ponočnjaki od okna pri stanovanju g. Karola Vidmarja na Starem trgu št. 32.

— **Najnovejše novice.** Pok. belgijske kraljice Henriete se je našlo pismo, ki ga je pisala svojemu bivšemu učitelju kot 17letna par mesecev po svoji poroki. Pisala je: »Nesrečna sem. Bog je moja edina opora in tolažba. Moja mati je začela uvidevati, kaj je storila, ker me je omožila« Leto pozneje je pisala, da prosi Boga naj je ne pusti predolgo trpeti. In šele petdeset let pozneje je bila rešena. — Umetniško razstavo so otvorili v severnočeškem obrtnem muzeju v Liberich. — Celo bančno ravnateljstvo na obtožno klop je posadilo sodišče v Rabi odnotne falirane stavbne banke. — Ubitega stotnika so našli v Irci pri Budimpešti. Isti je 76 letni Kol. Horvath. Manjkala je hranilna knjižica z 2500 K. Na sumu je njegova gospodinja, ki je zginila. — Princ Franc Jožef Braganza je zaradi znane afere v Londonu odpuščen iz armade. Služboval je v 7. huzarskem polku. — 8000 K. je izginilo iz poštne vreče med Slavon. Samcem in Vrbovcem. Sum je letel na narednika Königa. Preden pa se je začela preiskava se je König ustrelil. — Mačka

je odjedla roko novorojencu v Peruggiji.

Čudno zdravilo. Naši pradedje so bili mnenja, da vpliva godba posredno po živčevju na telo in dušo človeka v to liki meri, da ga ozdravi celo raznovrstnih bolezni. Gelij pripoveduje, da so zdravili v starih časih kačji pik z glasovi piščali. Tudi grški filozof Demokrit meni, da je godba na piščali izborna zdravilo proti marsikaterim boleznim.

Kupite, česar niste še nikdar videli! V Bruslju prodajajo baje razglednice, na katerih je naslikana skupno vsa belgijska kraljevska rodbina. Spodaj pa je poziv: »Kupite, česar niste še nikdar videli: vso kraljevsko rodbino združeno!«

Shod socialne demokracije v Monakovem je sklenil v zadevi 1. majnika, naj se delo ustavi le tam, kjer bo to možno brez oškodovanja udeležencev delavcev.

Angleški minister poljedelstva Hamburg poseti v bližini dneha posestva kneza Lichtensteina na Češkem, zlasti pa cukrov na Češkem Brodu, da prouči češko poljedelstvo in industrijo.

Radi avtomobila v smrt. 20letni Friderik pl. Rigler se je preselil preteklo leto s svojo materjo z Dunaja v Gradec, kjer je kupila mati lepo vilo v nadi, da bo sin tu pridneje študiral. Mladi mož se je pa zanimal le za avtomobile in naposled se je ustrelil, ker mu mati ni hotela kupiti avtomobila.

Kako visoko leta škrijanec. Nedavno so se spustili trije bavarski častniki v balonu »Monakovo« v zrak; ko so bili že 1900 metrov visoko so zagledali nakrat v enaki višini zrakoplova črno piko in kmalu na to so zaslišali tudi razburjeno žvrgoljenje. Bil je škrijanec, ki se je prestrašil zrakoplova.

Iz slovanskega sveta. V Kolinu nad Reno so z velikim vspehom peli Smetanovo »Prodano nevesto«. — Mojster I. V. Myslbek je ravnokar dokončal monumentalno soho sv. Vavčava na konju, ki bo postavljena na Vavčavem trgu v Pragi. — Poljski pisateljci Mariji Konopnicki so poslale češke žene adreso, v koji jo proslavljajo kot tešiteljico ubogih in nesrečnih. — Ta mesec bodo igrali v moskovskem gledališču novo igro Gorkega »V Globočnici«. — V Rigi je bilo otvoreno rusko gledališče, občina ga je zgradila na svoje stroške. — Srbska kraljica Draga je poslala za »Ustredni spolek českých žen« svojo umetniško izdelano sliko ter v laskavem pismu hvali društveno delovanje českých žen, koje hočejo zdaj posnemati Srbince.

Zavida vreden parlament imajo v avstralskih svobodnih državah. Član tamošnjega parlamenta dobi 9600 kron letnih dijet, ima prost vožni listek na vseh železnicah v deželi, enako so mu tudi pošta, telefon, brzojav in tramvaj vselej brezplačno na razpolago. Restavracije v zgradbi, kjer se vrše posvetovanja državnega zbora, imajo vselej znatne izgube, ker morajo dajati jedi in pijače poslancem malodane zastoj. Združene avstrijske države so morale pred nedavnim terjati naknaden kredit, da se poplačajo zaostale terjatve restavraterev.

Korupcija občinskega sveta v Neapolju. Dne 1. oktobra se je začela obravnava proti 29 občinskim svetovalcem in mestnim uradnikom v Neapolju. Preiskavo je vodil senator Saredo, predsednik najvišjega sodišča. Poneverjenja, goljufije in kraje so se zgodile v letih 1900 in 1901. Obtoženci so: dr. Cel. Summonte, bivši župan Neapolja, poslanec in bivši občinski svetovalec Casale, bivša občinska svetovalec Adinolfi in de Siena, ravnatelj mesta planarne Kraft in Prouse, ravnatelj tramvajske družbe Villers, več mestnih uradnikov, žurnalistov, učiteljev i. dr. Zagovarjalo jih bo 50 odvetnikov. Prič je 415. Obravnava bo trajala baje 3 mesece.

Draga domača naloga. Neki ameriški učitelj je dobil redavno sledeče pismo: »Izvolite dati v bodoče mojemu sinu lažje naloge. Te dni ste mu dali sledečo nalogo: Ako napolnijo štirje vrči piva 32 steklenic, koliko steklenic napolni 9 vrčev? — Ves večer smo računali, a nismo mogli izračunati; sin je jokal ter dejal, da naslednjega dne ne pojde v šolo. Moral sem torej kupiti 9 vrčev piva in si sposoditi mnogo steklenic; in sin je zapisal število polnih steklenic kot odgovor. Ne vem ali je pravo, ker smo pri nalivanju zlili nekaj piva. P. J. Prosim, računajte v bodoče z vodo, ker je pivo predrago.«

Linčanje zamorca. Kakor javljajo iz New-Yorka, je sežgalo ljudstvo v Korintu ob Mississippiju nekega zamorca na stebru, ker je umoril belo ženo. Zamorec se je smel pred smrtjo posloviti od matere in brata, radi česar so linčanje za en dan preložili. Odbor, ki je vodil linčanje, je brzojavil po sorodnike zamorca in je priredil tudi posebne vlake za gledalce, katerih se je zbralo okoli 5000. Za ženske in žurnaliste so bili pripravljeni sedeži. Zamorec je umoril ženo že pred šestimi tedni, a mu niso mogli priti na sled.

Balzacovi spomeniki. Pred 22 leti so naročili Parižani spomenik za Balzaca in sedaj šele ga imajo. Društvo fran-

coskih pisateljev je poverilo delo Rodinu ter mu dalo popolno svobodo. Rodin pa je umetnik notranjosti, ne pa zunanosti. Zato ne gleda na monumentalnost, nego na duševno vsebino kipa. Nabavil je 20 skic ter se silno trudil, da napravi kip, ki bi izražal dušo Balzaca in vso njegovo osebnost. Tako je minulo 15 let. Rodin je razstavil svoj dovršeni načrt v Salonu, a hvalili so ga le nekateri brezpogojni pristaši kiparja. Vsi drugi so se rogali, saj jim je bila kepa brez oblike, brez rok in nog, na kateri je čepela, velika, čupno dvignjena glava, naravnost nerazumljiva in smešna. Rodin je bil razžaljen in hotel popravljati kip. Zato se je poverila naloga kiparju Falguièru, ki pa tudi ne dela monumentalnih kipov, nego le lirična, graciozna dela. Rodin je napravil Balzaca stoječega, Falguière pa sedečega, oblečenega v nekako redovniško kuto. Falguièrov kip je dolgočasen in banalen ter ne izraža z ničim Balzacovega duha. Pariz torej ni dobil umetniškega kipa, na katerega bi mogel biti ponosen. Kipar Marquet do Vasselot je napravil Balzaca v obliki sfinge. Glava sfinge je Balzacova! Na podstavku so reliefi, ki kažejo Balzacove romane plastično. Rodinov kip so primerjali z vrečo krompirja, Falguièrov pa kaže Balzaca kot peka ali pivovar-narja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ormož 6. oktobra. Brzojav v sobotnem »Slovincu« iz Ormoža ni resničen. Dobro obiskani shod je proglasil enoglasno z navdušenjem doktorja Rosino deželnozborskim kandidatom ter mu izrekel svoje popolno zaupanje.

Dunaj 6. oktobra. V nagodbenem pogajanju je nastala zopet ovira. Razun referentov so se ministri povrnili iz Budimpešte. Carinski tarif je vendar dognan. Danes je sprejel cesar Koberberja v daljši avdijenci. Nocoj pride tudi Szell na Dunaj ter ga bo cesar jutri sprejel.

Dunaj 6. oktobra. Naslednik kneza Eulenburga bo baje sedanjí nemški poslanik v Rimu grof Wedel, katerega cesar Franc Jožef posebno čišla.

Dunaj 6. oktobra. Grozna rodbinska drama se je pripetila snoči tukaj v VII. okraju. Lastnik restavracije »Zum grünen Baum« Fürchtgott je ustrelil svojo ženo, tri otroke in končno še samega sebe.

Zagreb 6. oktobra. Narodna stranka je imela velik shod. Prisotni so bili vsi člani z ministrom Csehom vred. Sklenilo se je z ozirom na zadnje izgrede več resolucij: 1. stranka obžaluje demonstracije in izgrede. 2. zavrača vse napade, ki se očitajo pri tem stranki. 3. obeta se poprijeti vseh sredstev, da se kaj podobnega ne ponovi. 4. stranka bo predlagala v dežel-nem zboru, da se priskrbi prizadetim popolno odškodovanje. Banu se izreče zaupanje. 5. v interesu dežele in Srbov je, da se žalostni dogodki čim preje pozabijo.

Budimpešta 6. oktobra. Nekateri člani opozicijske stranke nameravajo v ogrskem državnem zboru predlagati, da se pošlje nadvojvodi prestolonasledniku Franu Ferdinandu gratulacijska adresa k rojstvu njegovega sina. S tem hočejo priznati novorojenca za legitimnega dediča.

Belgrad 6. oktobra. Macedonski meting je bil policijsko razpuščen, ker so se pripetili preostri napadi na turško državo.

Pariz 6. oktobra. Pogreb Zole se je izvršil veličastno in popolnoma mirno. Nacionalisti niso prišli blizu ter se ni red in mir niti najmanj kalil. Dreyfus se je pogreba udeležil, ker ga je zadnji trenutek madame Zola zato prosila, ker je začela javnost napačno soditi, ako bi bil izostal. Stopal je sredi med dvema bivšima elzaškima poslancema. Na grobu je govoril naučni minister in Anatol France.

Borzna poročila.

Dunajska borza
dne 6. oktobra 1902.

Skupni državni dolg v notah	10070
Skupni državni dolg v srebru	10050
Avstrijska zlatna renta	12050
Avstrijska kronska renta 4%	9995
Ogrska zlatna renta 4%	120—
Ogrska kronska renta 4%	9775
Avstro-ogrsko bančne delnice	1585—
Kreditne delnice	88125
London vista	25945
Nemški državni bankovci za 100 mark	117—
20 mark	2333
20 frankov	1904
Italijanski bankovci	95—
C. kr. cekini	1150

Žitne cene v Budimpešti

dne 6. oktobra 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg K	715
Rž " " april	" " "	732
Koruza " oktober	" " "	630
Ovas " maj	" " "	559
" oktober	" " "	579

Efektiv.

5—10 vinarjev višji.

Darila.

Upravništvu našega lista je poslala: Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrala gospa Lilleg pri svatbi gosp. J. Wokača 62 K. — Živela!

„Henneberg-svila“

— je pristna, ako se naroča naravnost pri meni — za bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 60 kr. do 14 gl. 65 kr. meter. Vsakomur franko in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošiljajo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg (17—8)

Seiden-Fabrikant (ausl. k. u. k. Hofl.), Zürich.

Lekarnarja Julija Schaumann sol za želodec je pridobila tekom več kakor 20 let najboljši glas kot dietetično sredstvo in valed tega je našla tudi vsesplošno razširjenje. Vpliva točno in zanesljivo pri različnih nerednostih prebavljanja, pri želodčnih nadlogah, kadar se napravljajo (v želodcu) kisline, pri riganju itd., tako da se v obče smatra kot staro izpricano domače zdravilo. Da tako izborna vpliva, zato se ima zahvaliti racionalnemu skladu, in nebrojna priznanja dokazujejo, kako priljubljenost si je pridobila Schaumannova sol za želodec.

Najodličnejše zdravniške avtoritete vporabljajo (2440)

Rogaško slatino

pri kronič-nih boleznih v grlu in sapniku.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 6. Dr. pr. 1204.

V torek, 7. oktobra 1902.

Drugič v sezoni:

Večni mornar.

(Der fliegende Holländer.)

Romantična opera v 3 dejanjih. Spisal in uglašil Rikard Wagner. Poslovenil A. Štrifot. Kapelnik Hilarij Benisek. Režiser E. Aschenbrenner.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7½. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v četrtek, 9. oktobra:

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 206-2 m. Srednji vršni tlak 758-0 mm.

Okt.	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
4.	9. zvečer	740 3	8-2	sl. jvzhod	oblačno	
5.	7. zjutraj	738 6	7-2	sl. vzhod	dež	31 mm.
	2. popol.	736 9	8-5	sl. vzhod	oblačno	
6.	9. zvečer	725 4	7-1	sl. sever	dež	203 mm.
7.	7. zjutraj	732 5	7-5	sl. sever	oblačno	
	2. popol.	732 5	10-2	sl. sever	dež	203 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 8-7° in 7-6°, normale: 12-3° in 12-2°.

Globoko užalosteni naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je po sklepu Vsemogočnega danes zjutraj ob 3. uri po daljši, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 45. letu svoje dobe preminul

Fran Gerdadolnik

posestnik v Logatcu.

Truplo predragega rajncega prenese se dne 8. oktobra ob 9. uri zjutraj na Dol. Logaško pokopališče k večnemu počitku.

Sv. maše posmrtnice darovale se bodo v cerkvi sv. Nikolaja v Dol. Logatcu. Pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev. (2446)

V Logatcu, dne 6. oktobra 1902.

Žalujemo ostali.

Zahvala.

Za mnogostransko ganljivo in blazilno sočutje, izraženo nam povodom prebriske smrti našega nepozabnega, preljubljenega sina in brata, odnosno svaka in strica, gospoda

Rajko Branke-ta

zasebnika

kakor tudi za obilo spremstvom k njega zadnjemu počitku, izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. (2444)

Globoko žalujemo ostali.

Potrjeni od neizmerne tuge javljamo vsem sorodnikom in prijateljem prežalostno vest o smrti svojega ljubljenega in nepozabnega strica, oziroma svaka, gospoda

Josipa Zupančiča

c. kr. davkarja v p. in imejitelja zaslužnega zlatega križca s krono

ki je danes ob 11. uri dopoldne, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po kratki bolezni, mirno v Gospodu zaspal, star 77 let.

Pogreb je bil v ponedeljek, dne 6. oktobra, dopoldne na tukajšno farno pokopališče.

Sv. maše posmrtnice brale se bodo v mnogih cerkvah.

Blagi ranjki se priporoča v blag spomin in v molitev. (2437)

Vel. Lašče, dne 4. oktobra 1902.

Žalujemo ostali.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sožalja mej težko boleznijo kakor ob smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, brata, strica, gospoda

Frana Štrukelj-a

izrekajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, vsem darovateljem prekrasnih vencev, posebno slavnemu mestnemu magistratu, slavnemu zadrugi mesarjev, slavnemu zadrugi gostilničarjev in kavararjev, slavnemu pevskemu društvu »Slavec« za ganljivo petje, kakor vsem, ki so spremlili preblagodej ranjkega k zadnjemu počitku, najtoplejšo zahvalo

(2441) **Žalujemo ostali.**

Mesečna soba

na ulico, v I. nadstropju, lepo mebljovana, s posebnim vhodom, **se takoj odda.** Poizve se v **Židovskih ulicah št. 1.** (2432—2)

Prodajam

7 mesecev starega (2427—2)

psa dogo ali Bernhardinca.

Avguštin Zajec v Ljubljani, Rimska cesta št. 4.

Kupijo se obrabljeni

tamburaški instrumenti.

Ponudbe pod »Tamburica« poste restante, Ljubljana. (2438)

Učenca

iz boljše rodbine se sprejme takoj v modno trgovino (2442—1)

J. S. Benedikt, Ljubljana.

Učenec

iz dobre hiše, kateri je izvršil vsaj vse 4 razrede ljudske šole, se sprejme takoj v manufaturno trgovino.

Kje? pove iz prijaznosti upravništvo »Slov. Naroda«. (2436—1)

Velika zaloga telovadnih čevljev

s kaučuk podplati za dijake.

Cena: od št. 34 do 37 K 1.50 za moške 43 46 K 2.50 kakor tudi velika izbira **gumastih galoš** iz najboljših ruskih, angleških in avstrijskih tovarn.

Za dečke in deklice od št. 29 do 34 K 2.20.

Za gospe in gospe **najnižje cene.**

Prekupovalci dobijo primeren popust. Vsakovrstne komode čevlje iz usnja in klobučevine.

Ivan Kordik (2365—4)

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 10—14.

Guberjev vreclec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj,
c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

Poštna upraviteljica

katera ima tudi brzjavni izpit, sprejme se pri poštnem uradu na **Gorenjskem**.
Zahteva se samostojno vodstvo pri uradu.
Vstop takoj. (2393—3)
Naslov na upravnishvo »Slov. Nar.«.

Dober konj

10 let star, rujav, 174 cm visok, se prodaja.
Vpraša se pri kantinerju v topničarski vojašnici. (2443)

Klauer-jev Triglav

naravni rastlinski liker, izvrstnega vpliva na želodec (415-192)
se dobi pristen edino le iz glavne zaloge
Edmund Kavčič-a
v Ljubljani.

Naznanilo.

P. n.

Čast mi je s tem naznaniti Vam, da so tudi letos pri nas vinogradi krasni, t. j. jako rodovitni, in grozdje je zdravo. Jaz posedujem 10 oralov vinogradov in se nadejam, da pridelam nekaj sto hektolitrov vina. — Zato Vam ponujam grozdje za prešanje ali pa že prešani mošt ter garantiram za čistost in pristnost.

V slučaju potrebe se izvolite obrniti na mene. (2001—20)

Belježim z odličnim spoštovanjem

Franjo Kleščić
posestnik vinogradov

Jaska na Hrvatskem.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
lekar
dvorni založnik Nj. svet.
papeža Leona XIII.
v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujočo zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

Krmin, 13. maja 1897.
Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 16. marca 1898.
1507—8 a. Karol grof Strasoldo.

Št. 34.148.

Razglas.

(2429—2)

V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se javno naznanja, da so

proračuni o dohodkih in troških za l. 1903

- 1.) mestnega zaklada;
- 2.) mestnega ubožnega zaklada;
- 3.) zaklada meščanske imovine;
- 4.) ustanovnega zaklada;
- 5.) mestne elektrarne;
- 6.) mestnega loterijskega zaklada;
- 7.) amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila;
- 8.) mestnega vodovoda in
- 9.) mestne klavnice

že sestavljeni in bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu

14 dni, in sicer od 4. do 17. oktobra t. l.

na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih.

Mestni magistrat v Ljubljani,
2. oktobra 1902.

Damski & modni klobuki

najlepši in najnovejši so ravno kar došli!

Klobuki za deklice in otroke

po najnižjih cenah pri

Pavlini Recknagel

Mestni trg št. 3. (2378—4)

Klobuki za moderniziranje

se sprejemajo in izgotové najhitreje po najnižji ceni.

Usojam si s tem p. n. občinstvu vljudno naznaniti, da sem opustil dosedanje glavno skladišče **Filipa Kassowitza** ter bom od zdaj svojo trgovino vodil kot filialo trdke:

F. M. NETSCHEK

— ustanovljene leta 1854. —

ter si bom istotako, kakor doslej, na vse moči prizadeval, da v vsakem oziru zadovoljim vse cenjene odjemalce.

Od zgoraj imenovane trdke sem zdaj prejel **čudovito veliko zalogo svežega, najmodernejšega blaga, kakor konfekcije za gospode, dame in otroke**, najboljše sortirane ter sem pooblaščen, vse prodajati po najnižjih tovarniških cenah.

Ravno tako bode

— nova trgovina —
na Mestnem trgu št. 5
od 1. januarja 1903 nadalje

od iste kar najboljše renomirane trdke z vsem blagom zalagana.

Dočim se za dosedaj mi v toliki meri izkazano zaupanje kar najboljše zahvaljujem, prosim da me z istim tudi v prihodnje blagovolite počastiti ter se priporočam z izvrstnim spoštovanjem

(2405—3)

Oroslav Bernatović, poslovođa.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž, Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Mšrijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Proda se

za 450 kron lepa, štiri leta stara, 15 pesti visoka

šimlasta kobila

(Honigschmel)

dobra tekalka, odlikovana 14. septemb t. l. na dirki v Šentjerneju v prvem razredu z II. dobitkom, pri **Alojziju Banič-u**, posestniku na **Smedniku št. 3**, pošta Raka pri Krškem. (2419—2)

„The Mutual“

Društvo za zavarovanje življenja v New-Yorku.

Vzajemno.

Ustanovljeno l. 1842. Ustanovljeno l. 1842.

„MUTUAL“ ima med vsemi zavarovalnimi društvi največje premoženje in je isto samojedina last zavarovancev.

Prometni razvoj v letih 1899, 1900 in 1901.

Stanje aktiv: (2439—1)

dne 31. decembra 1899:

1489 1/2 milijona kron

dne 31. decembra 1900:

1607 1/2 milijona kron

dne 31. decembra 1901:

1741 1/4 milijona kron.

Pokritna glavica za avstrijske zavarovance je vložena pri c. kr. ministrskem plačilnem uradu na Dunaju.

Generalno ravnateljstvo za Avstrijo:
Dunaj, I., Lobkowitzplatz 1.

Fotografični atelije

na sv. Petra cesti št. 27

L. Krema.

Solidna in cena izdelava slik vsake velikosti.
Izlozbe: na Sv. Petra cesti, v Prešernovih ulicah in v „Zvezdi“.

Največja zaloga navadnih do najfinejših **otroških vozičkov** in navadne do najfinejše **žime.**
M. Pakič
Ljubljana.
Neznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Josip Reich

likanje sukna, barvarija in kemična spiralnica na par Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.
Postrežba točna. — Cene nizke.

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.
Velika zaloga obuval
lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.
Vsakršna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamenujejo. Pri zunanjih naročilih blagovili naj se vzorec vposlati.

Klobuke

najnovejše fačone
priporoča po najnižji ceni

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg št. 11.

Avgust Repič, sodar

Ljubljana, Kolzejske ulice št. 16
(v Trnovem) 41
izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah.
Kupuje in prodaja stare vinske posode.

Ign. Fasching-a vdove

ključavničarstvo
Poljanski nasip št. 8 (Relchova hlša)
priporoča svojo bogato zalogo **štedilnih ognjišč** najpriprostejših kakor tudi najfinejših, z žolto medjo ali mesingom montiranih za obklade s pečnicami ali kahlami. Popravljanja hitro in po cenl. Vnana naročila se hitro izvršé.